

Mosambikin historia

Metsästys- ja keräilykulttuurista kuningaskuntiin

Mosambikin ensimmäiset asukkaat olivat sansaaniin kuuluvia metsästäjiä, jotka elivät keräily- ja metsästyskulttuurissa. 1000-luvun alkupuolella bantukansat saapuivat nykyisen Mosambikin alueelle pohjoisesta käsin ja asuttivat ensin Zambezi-joen laakson, levittäytyen lopulta rannikolle saakka.

Bantut perustivat maatalousyhteisöjä, joiden toimeentulo perustui pitkälti karjantalouteen. Bantut toivat mukanaan myös raudanvalmistuksen taidon. Eteläisen Afrikan alueelle muodostui useita itsenäisiä kuningaskuntia, kuten esimerkiksi Mwene Mutapa -kuningaskunta (myös Monomotapa), joka hallitsi nykyisen Zimbabwen ja Mosambikin alueilla noin 1400-luvulta 1600-luvun lopulle.

On arvioitu, että bantukansoihin kuuluu noin kolmasosa Afrikan asukkaista. Nykyään bantukielet ja -heimoja on satoja. Mosambikin puhutuimmat kielet ovat makhuwa ja xichangana.

Kaukaiset kauppiat ja valloittajat

Arabit purjehtivat ja matkustivat pitkin Afrikan itäistä rannikkoa jo paljon ennen ensimmäisiä eurooppalaisia. Arabit paitsi kävivät kauppaa, myös valtasivat alueita hallintaansa ja perustivat kauppa-asemia ja tukikohtia eri puolille Mosambikia. Heidän mukanaan levisi myös islaminusko. Esimerkiksi Mosambikissa noin 17 prosenttia väestöstä on muslimeita. Myös swahilin kieli, jota puhutaan esimerkiksi Keniassa, Tansaniassa ja Mosambikin pohjoisosissa, on muodostunut arabian sekoittuessa paikallisiin kieliin.

Ensimmäiset portugalilaiset saapuivat Mosambikin rannikolle 1500-luvulla. He syrjäyttivät arabihoitajat monissa kaupungeissa. Portugalilaiset rakensivat tukikohtiaan kuitenkin lähinnä Zambezi-joen varrelle ja liikkuivat pitkälti ainoastaan jokilaaksossa sekä rannikolla. Sekä portugalilaiset

että arabit kävivät myös orjakauppaa. Molemmat kilpailivat itärannikon kaupan hallinnasta.

Vaikka portugalilaisten vaikutusvalta lisääntyi hiljalleen, oli valta kuitenkin rajoitettua. 1500–1600-lukujen aikana Portugalin onnistui kaapata suuri osa rannikon kaupasta itselleen, mutta 1600-luvun lopulla arabien ote voimistui jälleen. Portugali päätti tällöin suunnata kauppaansa enemmän Intiaan ja Brasiliaan. 1700- ja 1800-luvuilla Mazruin ja Omanin arabit kuitenkin pakottivat portugalilaiset vetäytymään etelämmäksi vallaten Intian kauppaa haltuunsa.

Siirtomaa-aika vakiinnuttaa valtorajat

Uusi käännekohta Mosambikin historiassa koettiin 1800-luvun lopulla ja 1900-luvun alussa, jolloin siirtomaa-aika Afrikassa todella käynnistyi. 1800-luvulla Iso-Britannia ja Ranska ottivat osaa kauppaan Portugalin alueilla. Eurooppalaisissa kartoissa näkyy vuodesta 1894 saakka selkeästi rajattu alue, jonka nimi on Portugalin Itä-Afrikka.

Berliinin konferenssissa 1854–55 Euroopan valtiot neuvottelivat siirtomaa-alueiden valtaamisesta ja kaupankäynnistä Afrikassa. Berliinin konferenssissa Portugali esitteli suunnitelmansa, jossa sen siirtomaa-alue olisi yltänyt nykyisestä Angolasta mantereeseen poikki yli Zimbabwen nykyisen Mosambikin alueelle. Iso-Britannia ei kuitenkaan tukenut Portugalin suunnitelmaa eikä Portugali kyennyt valtaamaan sisämaan alueita haltuunsa. Angolan ja Mosambikin väliset alueet, joilla nykyään sijaitsevat Zimbabwe, Sambia ja Malawi, päätyivätkin Iso-Britannian hallintaan.

Vuoteen 1914 mennessä Portugali oli saanut vakiinnutettua itselleen kolme siirtomaata Manner-Afrikassa, Guinea-Bissaun (Portugalin Guinea), Angolan ja Mosambikin. Mosambikin nykyiset rajat on siis vedetty eurooppalaisten sopimusten mukaisesti.

1900-luvun alussa Portugali myös antoi alu-

eidensa hallintavallan pitkälti yksityisille yhtiöille, joita rahoittivat pääosin isot britannilaiset lähteet. Paikallisia asukkaita käytettiin halpana työvoimana, jolla pyöritettiin kaivoksia ja plantaaseja. Usein afrikkalaisia pakotettiin palkkatöihin eurooppalaisiin yrityksiin.

Portugali ei halua luopua siirtomaavallastaan

Toisen maailmansodan jälkeen Euroopan siirtomaavaltujen asenne kolonialismia vastaan alkoi hiljalleen muuttua. Egypti ja Etiopia itsenäistyivät jo 1940-luvulla ja itsenäistymisten huippu koettiin 1960-luvulla, jolloin suurin osa Afrikan maista itsenäistyi.

Portugali piti kuitenkin kiinni alueistaan. Sen siirtomaissa Angolassa, Guinea-Bissauissa ja Mosambikissa päädyttiinkin pitkään kestäneisiin vapautustaisteluihin.

Mosambikissa poliittiset liikkeet kritisoivat siirtomaajärjestelmää, joka jätti mustaihoiset mosambikilaiset heikompaan asemaan. Mahdollisuudet koulutukseen ja sosiaaliseen nousuun olivat heidän kohdallaan rajalliset.

Portugalin siirtomaahallinto ei esimerkiksi juurikaan tukenut mustaihoisten koulutusta, minkä vuoksi 90 prosenttia asukkaista oli lukutaidottomia maan itsenäistyessä. Hallinnon kieli oli portugali, jota vain harvat mustaihoiset osasivat. Siirtomaa-aikana kaupunkien ja maaseudun välille

muodostui suuria varallisuuseroja, sillä teollisuus ja muut yritykset keskitettiin kaupunkeihin.

Siirtomaa-ajan käytännöt myös laittoivat liikkeelle mosambikilaisten perinteisen elämäntavan muutoksen. Maaseudulta alettiin muuttaa kaupunkeihin etsimään työtä, mikä vaati uudenlaisen elämäntavan opettelua.

Mosambikin itsenäisyysota kesti 10 vuotta ja se käytiin 1964–1974. Mosambik itsenäistyi virallisesti vuonna 1975.

Itsenäistymisestä sisällissotaan ja viimein rauhaan

Itsenäisen valtion alku oli hankala. Sisällissotaan veivät itsenäisyystaistelua johtaneen Frelimon ja sen vastustajan Renamon väliset vakavat ristiriidat. Vuodesta 1977 vuoteen 1992 kestänyt sota raunioitti maan. Taisteluissa kuoli yli 900 000 ihmistä ja miljoonat pakenivat sodan jaloista.

Mosambikin sisällissota syttyi vuonna 1977 ja kesti vuoteen 1992 saakka. Taisteluissa kuoli yli 900 000 tuhatta ihmistä ja miljoonia pakeni sodan jaloista. Sisällissota jätti jälkeensä myös tuhottuja kyliä ja miinoitettuja alueita, joiden jälleenrakennuksessa ja siivoamisessa on ollut paljon tekemistä.

Vuonna 1994 Mosambikissa pidettiin ensimmäiset monipuoluevaalit. Vuodesta 2005 maan pääministerinä on toiminut **Armando Guebusa**.

TEKSTI: KIRSI KOIVUPORRAS

© DAVID CHANCELLOR

Mosambikin maaseudulla on pulaa puhtaasta vedestä, joka kuuluu elämän perusasioihin.

Mosambikissa ponnistellaan köyhyden voittamiseksi ja elämän parantamiseksi

Mosambik on yksi maailman köyhimmistä maista ja se kuuluu YK:n inhimillisen kehityksen indeksissä kaikkein vähiten kehittyneiden maiden ryhmään.

Mosambikissa odotettavissa oleva elinikä on noin 48 vuotta. Suurin osa mosambikilaisista siis kuolee ennen, kuin he täyttävät 50 vuotta.

Köyhyys, puutteelliset elinolosuhteet, huono hygienia ja puutteellinen ravitsemus kaikki yhteenkietoutuneina laskevat ihmisten elinikää. Köyhillä perheillä ei ole aina käytössään puhdasta vettä. Taudit pääsevät muhimaan ja leviämään likaisen veden, huonon hygienian ja puutteellisten elinolojen takia.

– Likaisen veden juomisesta seuraa tauteja, kuten koleraa ja ripulia. Ripuli on näissä olosuhteissa usein tappava tauti, sanoo Punaisen Ristin avustustyöntekijä **Marko Saarinen**.

Kun ihmisillä on heikko yleiskunto, taudit pu-

revat heihin helpommin eikä keho jaksakaan taistella tautia vastaan. YK:n tilastojen mukaan alle 5-vuotiaista lapsista miltei joka viides on alipainoinen.

Haavoittuvimmassa asemassa olevilla ihmisillä ei usein ole tietoa monipuolisesta ja terveellisesti ravinnosta, hyvästä hygieniasta tai tautien leviämisestä.

Mosambikilaisista 16 prosentilla on hiv/aids. Hienoa on se, että kokonaistartuntojen määrän kasvu on YK:n tilastoinnin mukaan pysähtynyt. Hiv/aids on kuitenkin edelleen yksi Mosambikin suurimmista inhimillisen kehityksen esteistä. Myös malaria on Mosambikissa iso terveysongelma.

Köyhyys keskittyy maaseudulle

Mosambikissa on myös suuria eroja varallisuuden jakaantumisessa. Köyhyys keskittyy maaseudulle,

jossa maanviljely on edelleen tärkein elinkeino. Kaupallista maataloutta on kuitenkin vähän ja suurin osa perheistä tuottaa elintarvikkeita pääasiassa omiin tarpeisiin. Mosambikissa on myös luonnonkatastrofeille alttiita alueita, kuten Mo-peian piiri maan keskiosassa.

– Joillain alueilla eletään alle dollarilla päivässä. Kun ihmisillä ei ole syödäkseen edes yhtä kunnan ateriaa päivässä, on tilanne todella ongelmallinen. Kyse on nälästä, sanoo **Ivete Dengo**, Mosambikin Punaisen Ristin sosiaalisen tuen ja ruokaturvan koordinaattori.

Maputo on Mosambikin provinssista vaurain, mutta siellä taas varallisuuserot näkyvät selkeimmin. Ravintoloiden, autojen ja kauppakeskusten täyttämiltä alueilta ei ole pitkää matkaa slummi-alueelle.

Lapsikuolleisuudessa ero maaseudun ja kaupunkien välillä on suuri. Cabo Delgadossa syntyneellä lapsella on kolme kertaa suurempi todennäköisyys kuolla ennen viidettä ikävuottaan kuin Maputon kaupungissa syntyneellä ikätoverillaan.

Mosambikin valtion raportin mukaan 43 prosentilla mosambikilaisista on tällä hetkellä käytössään puhdasta vettä. Maaseudulla puhtaasta vedestä on eniten pulaa, sillä kaupungeissa puhdasta vettä on yli 70 prosentilla asukkaista.

Maaseudulla ihmisten elämään vaikuttavat myös pitkät välimatkat. Mosambik on pinta-alaltaan suuri ja harvaanasuttu maa. Palveluita on vaikea saavuttaa. Tiet ovat paikoin huonokulkuiset, henkilöautoja on vähän ja julkista liikennettä ei juuri ole. Palvelut taas ovat keskittyneet kaupunkeihin, jolloin syrjäisimmissä kylissä asuvat jäävät niitä vaille.

© DAVID CHANCELLOR

Maleman keskuskoulussa on yhteensä 1700 oppilasta.

Mosambikissa vuosina 1977–92 sodittu sisällissota tuhosi myös paljon maaseudun infrastruktuurista ja jätti jälkeensä miinoitettuja alueita.

Uudet sukupolvet osaavat lukea

Mosambikissa koulumaksut peruskouluista poistettiin vuonna 2002 ja nykyään 95 prosenttia lapsista aloittaa peruskoulun. Mosambik onkin onnistunut koulutuksen kehittämisessä, ja etenkin tyttöjen koulunkäynti on lisääntynyt. Ongelmia on kuitenkin vielä voitettavana.

Vaikka perusopetus on ilmaista, aiheutuu perheille kuitenkin kuluja oppikirjoista ja materiaaleista. Köyhissä perheissä tarvitaan myös lasten työvoimaa. Tämän vuoksi koulusta tulee poissaoloja, kun lapsen pitää auttaa perheen askareissa.

Lukutaito on Mosambikissa edelleen erityinen taito. YK:n tilastojen mukaan 55 prosenttia yli 15-vuotiaista mosambikilaisista ei osaa lukea.

Opetuksen tasossa olisi myös maaseudulla parantamisen varaa, sillä pätevistä opettajista on pulaa ja luokkakoot ovat suuria. Mosambikissa on tavallista, että koulua käydään vuoroissa.

Esimerkiksi Maleman keskuskoulussa vuoroja on kolme: aamuvuoro kello 7-12, keskivuoro kello 12.30-17 ja iltavuoro kello 17.30-22.30. Koulussa on yhteensä 1700 oppilasta eivätkä kaikki mahtuisi millään samaan aikaan kouluun.

Kohti parempaa tulevaisuutta

Huolimatta ongelmista Mosambikin tilanne on viime vuosina parantunut. Maan talous on kasvanut hyvin viime vuodet. Valtion tutkimuksen mukaan kansallisen köyhyysrajan alapuolella elävien ihmisten määrä on vähentynyt ja köyhyyden ennus-

© DAVID CHANCELLOR

Punaisen Ristin vapaaehtoiset jakavat tietoa kyläläisille puhtaasta vedestä ja hyvästä hygieniasta.

tetaan vähenevän edelleen. Lapsikuolleisuus ja äitien kuolemat synnytyksessä ovat vähentyneet merkittävästi. Lisäksi puhdas vesi ja kunnolliset käymälät ovat yhä useampien ulottuvilla.

Punainen Risti on ollut mukana tässä kehityksessä. Vesi- ja sanitaatio-ohjelmassa rakennetaan vesipisteitä ja tuetaan parempien käymälöiden rakentamista Nampulan provinssin alueella Ribauessa ja Malemassa. Ihmisille myös jaetaan tietoa terveydestä: puhtaasta vedestä ja hyvästä hygieniasta.

Maan pohjoisimmassa provinssissa Niassassa Punaisella Ristillä on jo pitkään ollut terveysohjelma. Syrjäisille maaseutualueille on perustettu terveysasemia. Lisäksi rakennetaan vesipisteitä ja käymälöitä. Tauteja ehkäistään kotikäynneillä ja kyläkokouksissa tehtävällä valistuksella. Punainen Risti tukee myös Mosambikin valtion rokotuskampanjoita.

Malaria-alueilla jaetaan myös verkkoja ja kerrotaan niiden oikeasta käytöstä tartuntojen ehkäisemiseksi. Myös ravitsemukseen on kiinnitetty huomiota. Asukkaille kerrotaan terveellisestä ruokavalios- ta ja Niassaan on perustettu yhteisöpuutarhoja, joissa tuotetaan vihanneksia. Terveysohjelman kohderyhmänä ovat erityisesti raskaana olevat ja

imettävät naiset sekä alle 5-vuotiaat lapset.

Mopeian piirissä Punainen Risti pyrkii parantamaan haavoittuvimmassa asemassa olevien ihmisten ruokailannetta. Luonnonkatastrofit, kuten kuivuus ja tulvat, tuhoavat satoja, mikä johtaa tulojen menetykseen ja pahimmillaan nälkään. Asukkaille opetetaan viljelymenetelmiä, kannustetaan kasvattamaan eri kasvilajeja ja syömään monipuolisemmin ja terveellisemmin. Mopeiassa on perustettu kasvitarhoja ja ryhdytty kasvattamaan hedelmäpuita.

Mopeiassa myös varaudutaan luonnonkatastrofeihin. Punaisen Ristin komiteat jakavat ihmisille tietoa luonnonkatastrofeista ja siitä, miten niiden aikana tulee toimia. Punainen Risti myös auttaa viranomaisia esimerkiksi tulvien aikana ihmisten pelastamisessa. Punaisen Ristin tärkeänä tehtävänä on tarjota suoja katastrofissa kotinsa jättämään joutuneille.

Kaikkiin Punaisen Ristin ohjelmiin kuuluu merkittävänä osana tiedon jakaminen. Punaisen Ristin työn selkäranka, yhteisöjen vapaaehtoiset, kiertävät ihmisten luona kertomassa terveysasi- oista, kuten puhtaan veden merkityksestä tai malarian ehkäisemisestä.

TEKSTI: KIRSI KOIVUPORRAS

© DAVID CHANCELLOR

Minória Manuel seisoo pellolla, joka muutamaa viikkoa aiemmin oli tulvaveden vallassa. Vesi on laskenut, mutta pellolla on edelleen paikoin polviinkin asti vettä.

Mopeian alue Mosambikissa on altis luonnonkatastrofeille

Pellolla jalat uppoavat syväälle lämpimään mutaan. Siellä täällä näkyy vielä auringossa kimmeltävää vettä. **Minória Manuel** katselee pitkään pehmeää maata. Tulva on tuhonnut riisin, maissin, bataatit ja pavut, joita Manuel viljeli pellollaan.

– Riisi kasvoi hyvin, kun vesi tuli ja tuhosi kaiken. Nyt tuntuu pahalta, Manuel sanoo.

Manuel asuu Nhacatundon kylässä Mosambikissa. Nhacatundo sijaitsee Mopeian piirissä, jossa kärsitään luonnonkatastrofeista: tulvista, pyörremyrskyistä ja kuivuudesta.

Nhacatundon kyläläisten pelot ovat lähellä Zambesi-jokea, jonka tulvimista rankat ja pitkään kestävät sateet ja kovat tuulet aiheuttavat. Myös ihmisten toiminta vaikuttaa tulviin, sillä Zambesin varrella on lukuisia eri valtioiden alueella sijaitsevia patoja, joiden käytöllä veden virtaamista säädelään.

Kun vettä kerääntyy yläjuoksulle, päästetään padon läpi enemmän vettä. Tällä pyritään estämään tulvia ja suojelemaan alueita. Samalla voi-

daan kuitenkin aiheuttaa tulvia joen alajuoksulla, kun vettä tulee kerralla paljon enemmän kuin tavallisesti.

Zambesi-joen naapurimaista virtaava vesi päättyy Mosambikissa Cahora Bassa -nimiselle padolle.

– Kun pato täyttyy, vettä vapautetaan, ja sen vaikutukset ulottuvat joihinkin Zambesian alueisiin, kuten Morrumbalaan, Mopeiaan ja Maganja da Costaan.

– Tulee tulvia, jotka vaikuttavat joen viereisiin alueisiin, niillä oleviin maatiloihin, taloihin ja ihmisiin. Nämä ihmiset täytyy siirtää tulva-alueilta turvallisille alueille yläjuoksulle, kuvaa Punaisen Ristin Zambesian piirin toiminnanjohtaja **Simone Bonate**.

Ensin kuivuus ja sitten tulvat

Lähellä jokea maa on hedelmällistä. Riisi, maissi ja pavut kasvavat hyvin. Siksi ihmiset haluavat viljellä alamaaksi kutsuttuja, jokea ympäröiviä maa-alueita, vaikka korkeammalla yläjuoksulla ei tulvisi.

.....

FAKTA

Patojen käytöstä valtioiden välinen sopimus

Mosambikin ja sen naapurivaltioiden välillä solmittiin vuoden 2001 tulvien jälkeen sopimus, jossa viranomaisilla on velvollisuus tiedottaa patojen läpi päästettävistä vesimääristä. Tämä on parantanut katastrofivalmiutta Mosambikissa, sillä Zambesi-joen alajuoksulle tulevia vesimääriä pystytään ennakoimaan paremmin.

.....

Viljelyksiä, eläimiä ja muuta omaisuutta on vaikea jättää taakse, kun tulvavesi nousee. Joskus ihmiset jäävät tulvaveden saartamiksi ja heidät täytyy pelastaa veneellä tai helikopterilla. Vuoden 2001 pahoissa tulvissa kuoli yli 700 ihmistä.

Syksyn 2009 ja kevään 2010 aikana Mopeian alueen asukkaat ovat kärsineet jo kahdesta luonnonkatastrofista. Ensinnäkin siltä, ettei sateita tule. Kuivuus vei ensimmäisen kylvön.

– Syyskuuhun asti viljelimme peltoja ylämaalla, mutta koska ajattelimme, ettei sateita tule, siirryimme viljelemään peltoja joen lähellä. Nyt olemme surullisia, koska olemme menettäneet sadon kaksi kertaa, sanoo **Maria Jorge** Nhamireren kylästä.

Myöhässä olleet sateet tulivat rankkoina ja Zambesi tulvi.

– Toisen kauden viljely on vielä mahdollista. Jos vain saisimme siemeniä, voisimme laittaa vielä papuja, maissia ja vihanneksia, toivoo Jorge.

Täytyy aloittaa alusta

Nhacatundon kylässä tunnelmat ovat samat. Miltei kaikkien täytyy aloittaa alusta, mutta siemeniä ei ole riittävästi.

Manuel on kolmen lapsen isoäiti. Ala-astetta käyvät lapsenlapset asuvat mummon luona.

– Tykkään asua lasten kanssa, Manuel toteaa hymyillen.

Lasten vanhemmat, Manuelin jo aikuiset lapset, asuvat samassa kylässä. Tulva on tuhonnut heidänkin viljelmänsä.

– Jos vesi laskee kokonaan, aloitamme alusta. Istutamme bataatit uudelleen. Siemeniä vain ei ole tarpeeksi, joten tulevaisuus on epävarma, huokaa Manuel.

Elämä kuitenkin jatkuu, koska eteenpäin pitää kulkea. Manuel ei ole toivoton, mutta katsoo eteenpäin päivä kerrallaan.

TEKSTI: KIRSI KOIVUPORRAS

Simone Bonate

MOSAMBIKISSA TULVAT JA KUIVUUS LISÄÄNTYVÄT ILMASTON MUUTTUESSA

Mosambik on tällä hetkellä yksi niistä Afrikan maista, joita luonnonkatastrofit koettelevat eniten. Mosambikin kansallisen katastrofivalmius-instituutin INGC:n vuonna 2009 julkaistun raportin mukaan ilmastonmuutos lisää luonnon ääri-ilmiöitä entisestään.

Pahimpien arvioiden mukaan Mosambikin keskilämpötila voi nousta 2-2,5 astetta vuoteen 2050 mennessä. Tämä tarkoittaisi sitä, että sateiden vaihtelevuus lisääntyisi, tulvariski kasvaa ja maan keskiosassa kärsittäisiin pahemmista pyörremyrskyistä ja kuivuudesta.

Ilmastonmuutos on uhka inhimilliselle kehitykselle, sillä luonnonkatastrofit tuhoavat kehityksen eteen tehtyjä ponnisteluja: istutettuja peltoja, rakennettuja kouluja, klinikoita ja taloja sekä parannettuja teitä.

© DAVID CHANCELLOR

Komitean vapaaehtoiset koulutetaan ja heidän tehtävänä on osallistua pelastustoimiin katastrofin aikana.

Punainen Risti varoittaa luonnonkatastrofeista ja auttaa pelastamisessa

Punainen Risti on perustanut erityisiä katastrofi-valmiuskomiteoita, joiden tehtävänä on varoittaa ihmisiä tulvista ja pyörremyrskyistä, jakaa tietoa ja auttaa ihmisiä hätätilan aikana.

Komitean jäsenet ovat vapaaehtoisia, jotka työskentelevät ilman palkkaa. Punainen Risti kouluttaa kaikki vapaaehtoiset, joita on jokaisessa komiteassa 10. Jokaisella komitean jäsenellä on esimerkiksi ensiaputaidot.

Komitean vapaaehtoiset ovat tavallisia kyläläisiä, jotka toimivat omalla kotialueellaan. Jokaisella on oma tehtävä, esimerkiksi vastuu varoittamisesta tai vastuu ihmisten kuljetuksista.

Vapaaehtoisilla on käytössään pakkaus, joka sisältää kaikenlaista tarpeellista hätätilanteen varalle. Pakkauksesta löytyy esimerkiksi radio, josta kuunnellaan uutisia ja säätiedotteita sekä köyhtä, jolla voidaan vetää veden varaan joutunut turvaan. Siellä ovat myös pelastusliivit ja lyhty valoa varten.

Pakkauksessa on myös eriväriset liput, joilla varoitetaan lähestyvistä pyörremyrskyistä. Lipun väristä ihmiset tietävät, kuinka kauan aikaa pyörremyrskyn tuloon on. Punaisen lipun liehuessa salossa aikaa on enää 9 tuntia.

Komitean jäsenet kiertävät kylissä kertomassa, miten tulvista ja pyörremyrskyistä varoitetaan ja miten ihmisten tulisi hätätilanteessa toimia. Tulvia varten on esimerkiksi suunniteltu valmiiksi reitit, joita pitkin alueelta pääsee poistumaan turvallisesti.

Tulvien tai pyörremyrskyjen aikana Punainen Risti auttaa viranomaisia ihmisten pelastamisessa. Kotinsa jättämään joutuneille etsitään turvallinen paikka, jonne pystytetään telttoja. Ihmisille jaetaan myös tarvikkeita, kuten astioita puhtaan veden hakemista varten.

Komiteoiden avulla on voitu säästää ihmishenkiä. Nyt ihmiset tietävät enemmän esimerkiksi tulvista ja niihin voidaan varautua ennalta.

TEKSTI: KIRSI KOIVUPORRAS

Tehtävät:

- Erittele ensin Mosambikin nykyongelmia ja listaa ongelmat paperille.

- Pohdi löydätkö yhtymäkohtia Mosambikin nykyongelmiin maan historiasta? Millä tavoin Portugalin siirto-maahallinnon voi sanoa vaikuttaneen maahan? Perustele havaintosi.

- Pohdi, mitä muita syitä löydät Mosambikin ongelmiin?
